

עטרת שלום

עלון שבועי שיע"י מוסדות קאמרגא בארה"ק – בנושאים כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
רה" ארזי הבירה 48 ירושלים
פרשת מטות מסעי

בס"ד, עט"ק פרשת מטות
כ"ט תמוז תשפ"א – שנה י"ב גליון תקס"ז

זמני הדלקת הנרות ומוצ"ש

הרה"ג מוצ"ש	ר"ת	ירושלים	בני ברק	ניו יורק	מונטריאל
7:12	8:29	9:05	7:27	8:32	9:02
8:08	9:27	9:39	8:25	9:43	9:55

נא לשמור על קדושת הגליון

עטרת ראשנו

דברי תורה מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

אלה מסעי בני ישראל אשר יצאו מארץ מצרים לצבאתם ביד משה ואהרן.
ויכתב משה את מוצאייהם למסעיהם על פי הוי"ה ואלה מסעיהם למוצאייהם (ג א-ב).

סודו בכוננת ההקפות של הושענא רבא (שער הכונות דרושי חג הסוכות ד"ח) עיי"ש. היינו שהשכינה הלכה בגלות עם בני ישראל, אשר יצאו מארץ מצרים לצבאתם שהוציאו כל מיני סוגי ניצוצין מארץ מצרים, ביד משה ואהרן ע"י זכותם של משה ואהרן שהם בחינת יחוד אבא ואימא, כמו שאיתא בעין חיים (שער לב פ"ו) שמושה בגי' קפ"ד קס"א שהם אחוריים דיסוד אבא ממולאים הוי"ה דיודי"ן, ואהי"ה דיודי"ן בבחי' פנים דיסוד אמא, ואהרן הוא ע"ב וקפ"ד שהם אחוריים פשוטין ואחוריים מלאים ביודי"ן דיסוד אבא.

וזוהו ויכתוב משה את מוצאייהם למסעיהם היינו שהשם של המסע נתנו לפי מוצאייהם של הניצוצות שהוציא מהמקום ההוא, בזה המספר נתנו את שם של המסע, כי השמות הם בעצמם הוראה על המקרה שקרה לישראל בהעלאת הניצוצין משם, על פי הוי"ה עם הכוח של שם הוי"ה. ואח"כ כתוב ואלה מסעיהם היינו אלו הם השמות של המסעות שנתנו למוצאייהם לפי הניצוצות שהוציאו מהמקום ההוא, היינו שהתחיל להודיע שמות מקומות מסעיהם אשר הונח עליהם ע"ש הניצוצין שהוציאו משם.

ולכן כתוב על כל מסע ויסעו ויחננו היינו עם כל הכוחות של הניצו"ק נסעו וחננו למסע הבא, כי בכל מסע ומסע נתאספו לישראל עוד ועוד כוחות של הניצו"ק, עד שהגיעו לארץ ישראל ובנו את בית המקדש, ואז נשלם תיקון השכינה.

הקב"ה יעזור שכל אחד יוכל לתקן מה שצריך לתקן, ע"י תורה ומצוות ומעשים טובים, ועי"ז נבנה בית המקדש השלישי, ונזכה לזבא לציון גואל בב"א.

רעוא דרעיון מסעי תשע"ד לפ"ק

שנמצא בכל מיני מקומות שהגיע לשם, הוא כדי שיתקן את חלקי השכינה הנמצא במקום ההוא, כי אם לא היה מגיע לשם, ולכן בני ישראל שירדו למצרים היו צריכים לתקן את חלקי השכינה שנפלו ע"י אדם הראשון ונתפורה בכל מיני מקומות, ולכן ירדו בני ישראל במצרים ועבדו בחומר ובבלבנים ובעבודה קשה, כדי שיתקנו כל חלקי השכינה שהיו צריכים לתקן במצרים, וכן הוא בכל מקום שיהודי עושה ברכה ומתפלל ולומד הוא מתקן את הניצוצות שיש במקום הזה, וזהו התכלית של כל ירידת האדם בעולם.

ואח"כ כשיצאו בני ישראל מארץ מצרים היו צריכים לעבור את המדבר הגדול והנורא בכל המ"ב מסעות עד שיגיעו לארץ ישראל, כדי לתקן את חלקי השכינה שנתפורה במדבר, כמו שנתבאר בזה"ק (ח"ב קנ"ו), וזה ע"י שם מ"ב המעלה כל הרפ"ח ניצוצין כנודע (פע"ה שער השבת פ"ח), וזה מרמז המ"ב מסעות שנסעו בני ישראל, כמו שאיתא ממרן האריז"ל בלקו"ת וז"ל: הנה נזכר בכאן מ"ב מסעות, והוא, שישראל יצאו ממצרים בכח שם מ"ב.

נמצא מכל זה שכל המסעות שנסעו ישראל, העיקר היה לתקן כל המקומות ולהגביה הניצוצין קדישין מהם, ולכן נכתבו בתורה שמות המסעות והמקומות אשר תקנום בתקנה. וזוהו יובן איך מגיע במדבר השמם כל השמות הללו, אלא שבכל מקום שהיו שם בני ישראל הוציאו משם הניצוצות, ונתנו את שם המקום כפי מספר הניצוצות שהוציאו משם במקום ההוא, כן הוסב שמה באותיותיה.

לפי"ז יש לפרש המקראי קודש אלה מסעי בגי' א"ל פשוט ובמילוי כזה אל"ף למ"ד בגי' הק"ף, היינו שבני ישראל הקיפו בכל מיני מקומות במדבר כדי לתקן שם את הניצו"ק, ובפרט הקפה הכונה לתיקון השכינה, כמבואר

צריך להבין למה בתחילה הקדים תיבת מוצאייהם לפני תיבת מסעיהם, ואח"כ הקדים מסעיהם לפני מוצאייהם.

ועוד צריך להבין הרי כל אותן מקומות המסעות שהוכרו בפרשה זו לא היו מקומות הישוב, כמ"ש 'המוליכך במדבר הגדול והנורא נחש שרף ועקרב לא מקום זרע ותאנה ורמון וצמאון אשר אין מים' (דברים ח טו). וכמו שכתב הרמב"ם במורה (מורה נבוכים חלק ג פרק ג), כי המדבר שהלכו בו ישראל, לא היה כשאר המדברות שהם קרובים אל הישוב, כאותן המדבריות ששוכנים בו הערביים, שאפשר לו לאדם לחרוש ולזרוע בהם, להיות נזון מאילנות ועשבים הצמחים שם, אבל לא היו קרובים אל הישוב שיקבל הרישה וזריעה ופעולת הצמיחה, ולא היה שם מים כלל, ולא היה בטבע שיחי' שם אדם אפי' יום אחד, כש"כ עם כבד כשש מאות אלף בכמות זמן רב כארבעים שנה. מכל זה מבואר ששמות מקומות המסעות שהוכרו כאן אינם שמות עצמים שהיה להם מקורם, אבל הם שמות שנקראו על שם המאורע שהיה לישראל שם, כענין קברות התאוה דכתיב 'כי שם קברו את העם המתאווים' (לעיל יא לד), וכמו שהיה הנהוג מקודם לקרות שמות ע"ש המאורע, כבית אל ולוז ובאר שבע, ככה הם שמות המסעות האלה, כמו שמבואר כאן בתרגום יונתן בן עוזיאל.

והביאור בזה דהנה ידוע (שער הכונות דרושי הפסח ד"א) שבני ישראל שהלכו לגלות בארץ מצרים, כמו שכתוב אשר יצאו מארץ מצרים, הוא כדי שיוציאו את חלקי הקדושה שהיה במצרים ולעלותם, ובפרט שהשכינה הלכה עמהם בגלות כמו שהקב"ה הבטיח לעקב אבינו 'אנכי ארד עמך מצרימה ואנכי אעלך גם עלה' (בראשית מו ד) שיעלה עמהם כל חלקי השכינה שבמצרים, כי הרי כל אדם

עטרת פז

אמרות טהרות מרבתינו זי"ע

לא יחל דברו פְּכַל הַיָּצָא מִפִּי יַעֲשֶׂה (ל ג).

לא יחל דברו תרין דין, ואיך יחל ישראל אל ה' (תהלים קד ט). והוא ענין קיווי המיחלים לה' (שם לא כה), וזהו 'לא יחל דברו' לא יהיה דברו המבקש לפני אל עולם, בדרך קיווי והוחיל ליחל שיתקבל בקשתו ודבורו, אף שבאמת כל הבקשות נתקבלין לפני אל עולם, אבל לפעמים הוא תוחלת ממושכה מחלת לב (משלי יג יב) ודאי, אלא 'ככל היוצא מפיו יעשה' השם יתברך רצונו וחפצו מיד, כד"א (תהלים קמה ט) רצון יראיו יעשה, ודבורו עושה רושם להיעשות תיכף ומיד כדבורו, צדיק גזור והקב"ה מקיים (שבת נט:). ועושה תיכף רצונו, אפילו 'היצא מפיו' בסתם, בלתי דביקות והתקשרות אלא אמירה בעלמא, יעשה כך.

'היכל הברכה' מרבתינו יצחק אייזיק מקאמרנא

וַיִּסְעוּ מִמִּקְהֵלֹת וַיַּחֲנוּ בְּתַחַת (לג כו).

רבינו מבאר בארוכה איך שכל המ"ב מסעות מרמזים לשם מ"ב, ו'תחת' הוא אות ת'. וע"ז מפרש רבינו עיין בספר תולדות יעקב יוסף פרשת בראשית, משם מרן הבעש"ט שבאות תי"ו נבראו עולמות תחתיות שנקראו מלכות דמלכות, ונסתתרו בכמה כסוין וקליפין, ומיד שידע אדם שהקב"ה בעצמו מסתתר שם ואלופו של עולם הוא ממש בכל תנועה, ומיד יתפרדו כל פועלי און, ונתגלה האור של צת"ג האר פניך, ואז נתקשר מדריגה התחתונה באין עליון, וזהו ויחננו בתחת אות תי"ו של שם מ"ב, עשו שם חנייה בתחתית המדריגה ששם כמה הסתרות וכמה התגברות הרע, ובאמונה גדולה שאלופו של עולם שם יתפרדו כל פועלי און ונתגלה האור.

'היכל הברכה' דף ר"א מרבתינו יצחק אייזיק מקאמרנא

עטרת חכמים

עיונים וביאורים מרבתינו זי"ע

אֵלֶּה מִסְעֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יָצְאוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְעִבְרָתָם
בְּיַד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן (לג א).

וסיום הפרשה הוא 'אלה המצות והמשפטים אשר צוה ה' ביד משה אל בני ישראל בערבות מואב על ירדן ירחו' (שם לו ג). והנה הקב"ה אמר למשה 'בהוציאכם את העם ממצרים תעבדון את ה' על החר הזה' (שמות ג יב), וא"כ יוצא דבוכות קבלת התורה יצאו בני" ממצרים, וזה מה שאמר הקב"ה (שמות ג יד) 'אהי"ה אשר אהי"ה' והוא מספר מ"ב, ר"ת ב'ראשית מ'אימתי, המרמז על תורה שבכתב ותורה שבע"פ, שעל ידם היו המ"ב מסעות כאשר פירש וקני קוה"ק מהרי"א מקאמרנא זי"ע בספרו נצר חסד את המשנה באבות (פ"ד מ"ד) הנה גולה למקום תורה, שע"י מסעיו מתגלים לו חדושי תורה, כי בדרך מתגלה לו יותר חדושי תורה מן בביתו.

וזה מש"כ כאן אל"ה הוא כוונת תורה לשמה, היינו לשם ה' כנודע מרבתי מרן הארזי"ל, לשמה לשם ה', וה' נכתבת בנימ"ל מילואין ה"ה ה"א ה"י מספר א"ל, וזה אתון אל"ה, ועי"ז היה מסעי בני ישראל אשר יצאו מארץ מצרים בזכות שני התורות כתב ופה, והם כנגד משה ואהרן, כי אהרן מרמו על תורה שבע"פ וכנאמר (מלאכי ב ז) 'כי שפתי כהן ישמרו דעת ותורה יבקשו מפיהו' דוקא וכו'.

וזה מתקשר עם סיום הסדרה 'אלה המצות והמשפטים אשר צוה ה' ביד משה אל בני ישראל' היינו כמו שאחז"ל (ויק"ד כב א) כי כל מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש הכל ניתן למשה מסיני ונמסר למשה בסוד תורה שבע"פ בארבעים יום כנודע, וזה בי"ד ר"ת ד'וד ב'ן י'שי, שהוא סוד תורה שבע"פ, כדברי חכמו"ל (יבא כה) אין ישיבה בעורה אלא למלכי בית דוד בלבד, מלשון זקן יושב בישיבה (שם כה:). כי דו"ד ר"ת: ד'וד ד'וד ר'ודרשיו, והכל נכלל בדוד כל תורת חכמי דוד ודוד.

'פרי חיים' דף תפכ מרבתינו חיים יעקב מקאמרנא

עטרת רז

רזי תורה מרבתינו זי"ע

וַיִּגְשׁוּ אֵלָיו וַיֹּאמְרוּ גְדֵרֶת יָצָאן נִבְנָה לְמִקְנֵנוּ פַּה יַעֲרִים לְטַפְנֵנוּ (לג טז)

נשמות ישראל, וגדרות יצאן הוא בחינת מוחין הנותנים אבא ואמא דאצילות לתו"מ כדי שיתייחדו עבור זה, ויתחדשו נשמות ישראל וצדיקים כדאיתא בע"ח (שער סדר אבי"ע פ"ד) כאשר יש יחוד לאו"א, בבחינת חבצלת על בנים, והוא היחוד הראשון שהוא מעולה מאד, והיחוד הוא לצורך תו"מ דאצילות לתת להם מוחין, כדי שיתייחדו תו"מ דאצילות להוליד כביכול נשמות חדשות ונשמות צדיקים ע"ש.

לזה כתיב ויאמרו גדרת יצאן מוחין לצורך נשמות ישראל, נבנה למקננו שהוא מלכות דאצילות, פה בעולם האצילות, וערים שהוא בחינת גוף של הולד, לטפנו שהם הנולדים בעולם הזה, על ידי שורש נשמות ישראל הבאים ממלכות דאצילות, צריך לקנות ערים גופים להם, שיהיו חיים וקיימים בעולם העשייה הזה, כנודע שיש לנשמה ה' חלקי לבושים הגוף הוא לבוש ראשון לנשמה, ומלבושים של הגוף הוא לבוש ב' של הנשמה, וכן הבית שאדם דר בתוכה הוא לבוש ג' של הנשמה, וחצר הוא לבוש ד' של הנשמה, והעיר הוא לבוש החמישי של הנשמה, וכולם הם בחינת גוף גשמי אל הנשמה כנודע מכתבי האר"ה וזה"ל (עין חיים שער מב פ"א), וזהו שאמר זעירים לטפנו והבן.

'בן בית' ח"ב דף טז מרבתינו אליעזר צבי מקאמרנא

גדר, לפי שגדר פרצותיהן של ישראל ע"כ. נמצא שזהו שאמרו ויגשו בחינת מ"ג של ו"י תתאה של הא' הנ"ל, אל י"ו של מ"ד של ת"ת הנרמז בא' כנ"ל, שאות א' נחלק לב' יודי"ן ולב' ווי"ן, כוה: א' וזהו ו"י תתאה אמרה ל"ו עלאה, גדרת יצאן היינו נשמות ישראל, נבנה למקננו שהם ישראל הקדושים הנקראים קנין, כמ"ר דו"ל (פסחים יז:). ישראל הם קנין אחד, פה בעולם, וערים שהם הגופים של נשמות ישראל, והוא כמו דכתיב 'עיר קמנה ואנשים בה מעמ' וגו' (קהלת ט ד) כמאמרם ז"ל (גדרים לב:). שהגוף נקרא עיר, לזה אמר וערים גופים גשמיים, לטפינו של נשמות ישראל.

ועוד אפשר לומר, כמו שכתב הרב הקדוש בעל מאורות נתן נוקבא מלכות נקראת גדר בנות ישראל ע"כ. נמצא שזהו שאמרה השכינה הקדושה, אמא עלאה, בינה דאצילות, לחכמה דאצילות, כנודע שעולם אצילות הוא כנגד אות א', ועולם הבריאה הוא אות ב' כדאיתא בלק"ת (פ' בראשית) ע"ש. לזה אמרה כביכול בינה דאצילות לחכמה דאצילות גדרות יצאן של נשמות ישראל הנקראים יצאן כנודע מרו"ל (ב"ר עה ז) שאמרו ישראל נקראו יצאן. נבנה למקננו שהוא מלכות דאצילות הנקראת מקנה כנודע (קהלת יעקב ערך מק). פה בעולם האצילות, כי משם באים

ר"ל שמעתי מאמו"ד איש אלקים, קדוש יאמר לו, שאמר לי בשם רבו דודו רבינו צבי מוידיתשוב ולה"ה, על הפסוק 'ויג'ש אל"ו יהודה' (בראשית מד ח) ו"י גש אל י"ו ע"כ (עין בהיכל הברכה) ויש דף רנח ע"א). ובהקדמה זו נראה לי לפרש כאן, ג"כ על דרך זה, וזהו ויגשו אליו ו"י גשו אל י"ו. כלומר איתא בע"ח (שער אח"פ פ"ה), דע כי אות א' צורתה כוה, י"ו למעלה וי"ו למטה, עולה מספר ל"ב ע"ש. ואיתא עוד בע"ח (שער מ"ג ומ"ד פ"א) ענין מ"ג ומ"ד מה עינים, הנה נודע כמו שהאיש נותן מ"ד למטה, ונמשכים מן המוח שלו, כן ה"ה ג"כ נמשכים מהמוח של הנוקבא מ"ג, ומאלו מ"ג ומ"ד מהם נוצר הולד, שהם נשמות ישראל. ואלו הם סוד ב' יודי"ן שיש בצורת א' כי י' עלאה הוא מוח זכר. וי' תתאה מוח נוקבא. ואות ו' שבנתיים הוא חד פריסו דאתפרם הנוכר בוהר הקדוש. וי"ד עלאה מ"ד יורדת עד ההוא פריסא שהוא ו', וי' תתאה מ"ג עולה ג"כ עד ההוא פריסא ע"ש.

נמצא לפי זה ו"י של ויגשו שהוא מ"ג דמלכות שמים, גשו אל י"ו של מ"ד דת"ת. ויאמרו אל ת"ת בעלה כביכול. גדרת כתיב חסר ו', כי אז היה עוד קודם היחוד עם הו', וגדרת הוא לשון גדר פרצות, והוא כמו שאמרו רז"ל (בגילה יג) משה נקרא

עטרת הספרים

מכון 'אור פני יצחק' קאמורנא בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

ספר 'היכל השביעית' – קאמורנא אוצר ביאורי ופסקי דינים על ענייני שביעית מכ"ק אדמו"ר הגה"ק רבי יצחק אייזיק מקאמורנא זיע"א

'קרבה שנת השבע שנת השמטה'

יום בשורה הוא לשוחרי התורה וההלכה בהופעה מחדש הספר 'היכל השביעית' הכלול בו כל ביאורי ופסקי דינים על ענייני שביעית, מכ"ק הגה"ק המפורסם בכל חלקי התורה בנגלה ובנסתר רשכבה"ג אדמו"ר מרן רבי יצחק אייזיק יהודה יחיאל מקאמורנא זיע"א, הנודע בספריו הקדושים הנפוצים בכל העולם כולו.

הספר מתחלק לכמה מדורים. א. משניות שביעית עם פירוש הרע"ב והתוספות יו"ט, ונוסף עליהם השלשה פירושים: 'פני זקן' 'מעשה ארג' 'עצי עדן'. ב. תלמוד ירושלמי על מסכת שביעית כצורת הדין בסדר חדש, עם כל הפירושים הנדפס על הדין, ונוסף עליו פירוש 'מעשה אורג'. ג. ספר 'תורת כהנים' פרשת בהר עם פירוש 'עשירית האיפה' עם ביאורים והערות. ד. ספר 'אוצר החיים' על מצוות שביעית על פי דרך הפרד"ס, עם ביאורים והערות הנקרא בשם 'אוצר המצוה'.

~ משניות שביעית ~

רבינו הגאון הקדוש כתב שלשה פירושים על המשניות, כל פירוש הוא בדרך ובסגנונו המיוחד. א. פירוש 'פני זקן' הוא להביא דברי רבינו הרמב"ם מספרו הי"ד החזקה על המשנה, ומראה היאך הוציא והסיק הרמב"ם את פסקיו מדברי המשנה, וכן בין דבריו מתרץ ומבאר מה שהשיג עליו הראב"ד, וכן מביא מקורות נאמנים לפסקי הרמב"ם ומיישר מה שהתחבט בו הנושאי כלים. ב. פירוש 'מעשה אורג' הוא בעצם פירוש על תלמוד ירושלמי, ורבינו הכניסו כאחד מפירושי המשניות, והוא כדוגמת פירוש הר"ש משאנץ על המשנה שמביא מדברי הירושלמי מה ששייך למשנה ומפרשו, וכן מברר ומוקים הגירסא הנכונה בגמרא ירושלמי, וכידוע כדי לפרש היטב דברי הירושלמי טעון קודם בירור יתירה על הגרסאות בירושלמי. וראה בהקדמת רבינו על ספרו 'נתיב מצותיך' שכתב: וכשאתי לרוות נפשי בלימוד גמרא דבני מערבא, והיה לי בהכרח לבאר דבריהם, ויגעתי בהרבה גיעות, עד שבארתי מעט מדבריהם מסדר זרעים. ג. פירוש 'עצי עדן' הוא פירוש תמציתי על המשניות, להבין בקצירת האומר דברי המשנה על בוריו, ועפ"י רוב הס תמצית הדברים שנתפרשו בפירוש הרע"ב והתוספות יו"ט, ובמקומות שמפרש אחרת הביא טעמו ונמוקו עמו. ובסוף כל מסכתין מונה מנין המשניות ומקשרו מרישא לסיפא עפ"י סודן של דברים.

כן הוגה כל הפירושים מכתב יד קדשו של רבינו, שהיה בהם הרבה דברים שהיה עד עתה סתומים וחתומים קשיי הבנה, ועפ"י כתיי קדשו נפתחו הדברים כפתחו של אולם. וכן השקעה מיוחדת השקיעו בעימוד וסידור הספר, באותיות חדשות מאירות עינים, ובעימוד משובב לב ומרהיב עין.

~ תלמוד ירושלמי ~

התלמוד הירושלמי הוא כצורת הדין בסדר חדש, עם כל הפירושים הנדפס על הדין. ועל צד השני של הדין נדפס הפירוש הנקרא בשם 'מעשה אורג', מה ששייך לדין גמרא זה, והדגישו באות הדגשה את דברי הירושלמי כדי להבדיל בינו לפירוש. וראה זה דבר חדש מה שעמלו להקל על הלומדים, ששילבו בו כל הפירושים של רבינו על

המשנה, חלק כהקדמה על הנידון בפרק זה, וחלק כפירוש על המשנה שבירושלמי, וחלק שילבו בתוך הפירוש עצמו, וזה בכדי שהבא ללמוד בתלמוד ירושלמי יהיה פרוש לפניו כל פירושו של רבינו על מכונו ודבר דבור על אופניו.

וראה מה שכתב בנו של רבינו הרה"ק רבי אליעזר צבי מקאמורנא זיע"א בשער הספר, וז"ל: 'מעשה ארג' אשר ארג ורקם על דברי הירושלמי בפילפולא חריפתא, וגם במקומות שנוגע לבבלי ותוספתא ופרושים ראשונים ואחרונים, וגם פירוש הזה תועלת גדול אף להבאים בהלכות הירושלמי, כי רבים נאדו מחמת שאין להם מורה להאיר דרך הירושלמי. ע"כ.

~ תורת כהנים ~

מדור ה'תורת כהנים' הובא מפרשת בהר מה ששייך לדיני שביעית, ועליו הפירוש הגדול מרבינו הגאון הקדוש שיצא כעת לאור ברוב פאר והדר, הנקרא בשם 'עשירית האיפה'. ועליו 'ביאורים והערות' אשר בו נתבארו דברי רבינו בטוב טעם ודעת, מתוך עמל ועיון רב ובדיבוק חברים, להביא ביאור או הערה מדויקת לדברי רבינו, וכן הארות והערות חשובות לעורר את לב הלומד לבוא לעומק הבנת העניין.

~ אוצר החיים ~

מדור 'אוצר החיים' הוא ביאור רחב וגדול על התרי"ג מצוות על דרך הפרד"ס. ובראשית לכל מצוה מביא רבינו ההלכות הנדון במצוה זו, וטעמי המצוות, ושרשי המצוות על דרך הקבלה. והוא נדפס בתוך החומש 'היכל הברכה'. והובא המצוות השייכים לדיני שביעית, ונוסף עליהם מראה מקומות וציטוטים.

וכן הערות וביאורים בשם 'אוצר המצוה' המביא ומבאר מספרי קדמונים ראשונים ואחרונים וספרי קבלה וחסידות, למצוא סימוכין לדברי רבינו הקדוש. כמו כן הובא וצויין מדברי רבינו במקומות אחרים, כנודע שדברי תורה עניים במקום אחד ועשירים במקום אחר. ובפרט בדברי רבינו הקדוש אשר בהרבה מקומות סמך את דבריו על מה שכבר כתב וביאר בענין זה במקומות אחרים, ולזה הביאו מדברי רבינו הקדוש משאר מקומות.

~ הקדמת רבינו המחבר על המשניות ~

ובבאה עם הספר אמרנו להביא 'הקדמת רבינו המחבר על המשניות', שמדבר בגדלות וחשיבות לימוד התורה וחיות התורה, בשמחה ובאמונה ובדבקות ועוד, וכל הקדמתו הוא מלא דמלא בחסידות המסורה ממרן אור שבעת הימים הבעש"ט הקדוש בדברים מוסמכים. מחולק בקטעים קצרים, וכתורת לכל ענין וענין. וכן 'הערות וביאורים' לבוא לעומק דבריו הקדושים, ולהביא סימוכין לדבריו משאר ספרי חז"ל לרבות מדברי הארז"ל והבעל שם טוב ושאר ספרי חסידות ועוד ספרים המובאים או מרומזים בדברי רבינו, השופכים אור חדש על דברי רבינו, ופותחים פתח וצוהר להבנת דבריו העמוקים.

~ מפתחות ~

בנוסף לכל אלה הוסיפו בסוף הספר 'מפתחות', כדלהלן: א', מפתח לפסוקי תנ"ך. ב', מפתח המשניות. ג', מפתח הש"ס. ד', מפתח התוספתא. ה', מפתח הרמב"ם והראב"ד ומפרשיו. ו', מפתח מפורט ותוכן הענינים לפי נושאים.

~ גודל חיוב הלימוד במסכת שביעית ~

גודל חיוב הלימוד במסכת שביעית ראה מה שכתב כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א בהקדמתו וזה לשונו: והנה ידוע ומפורסם בכתבי מרן הארז"ל, שעיקר לימוד התורה וקיום המצוות הוא כדי לברר בירורי הניצוצין שגפלו מעת בריאת העולם וחסא אדם הראשון, להעלותם למקומם הנכון, והי"ה בקיום מצוות שביעית מברר מה שצריך לברר, ולא עוד אפילו ת"ח שאינו עוסק בעבודת האדמה וכיוצא, בלומדו הלכות שביעית כאילו קיים מצותיה, וכמ"ש בחז"ל (מנחות ק"א): אמר רבי יצחק מאי דכתיב זאת תורת החטאת וזאת תורת האשם כל העוסק בתורת חטאת כאילו הקריב חטאת וכל העוסק בתורת אשם כאילו הקריב אשם.

וכמו שכתב אא"ז רביה"ק בספרו הקדוש 'נצר חסד' על מסכת אבות (פ"ב מ"ב) וז"ל: כמו שאמר מרן אלקי רבי ישראל בעל שם [זיע"א], כל אחד מישראל חייב לעסוק בט"ל מלאכות [של שבת], לברר הברורין בסוד בכל דרכיך דעהו, כי הזורע גורם לאור זרוע לצדיק, וכן כיוצא מובן למשכילים, ושאלו [אותו] תלמיד חכם שעסקו בתורה מה יעשה, ואמר יעשה היחודים ההם בעת עוסקו בדיני והלכות של מלאכות אלו, ליחד אותם בשורשים ע"י ט"ל תורה ולברר הברורים, וכל זה לעוסק בה לשמה ע"ש. ועיין בספה"ק 'דגל מחנה אפרים' (פרשת כי תשא) מה שכתב בזה, ע"ש.

היוצא מזה דמלבד שמקיים בלימודו מצוות לימוד התורה, כמו כן גם נחשב למקיים הדינים בפועל ממש, ומתקן מה שצריך לתקן כל אחד לפי כוחו כידוע. ומלבד זאת ידוע שעיקר הגלות הוא לפי שלא שמרו מצוות שביעית, וכמ"ש בפרשת בחוקתי (כו לה), 'כל ימי השמה תשבת את אשר לא שבתה בשבתתיכם בשבתכם עליה'. ועיין שם ברש"י הקדוש שגלות בבל שהיה שבעים שנה הוא שלא קיימו מצוות שביעית ויובל ע"ש, א"כ כשלומד דיני שביעית, הוא מקרב הגאולה שהוא עיקר עליית השכינה לגאולה ולהעלותה למקומה, כנודע.

יומא דהילולא קדישא של מרן האלקי רבי יצחק לוריא אשכנזי ב"ר שלמה זיע"א 'האריז"ל' ה' אב של"ב הדרך החסידות בלימוד הקבלה

תכלית הידיעה שלא נדע

ואם יקשה לך אחי, אחרי שאין אנחנו משיגים אחר הלימוד, אלא תכלית הידיעה שלא נדע, ואין אנחנו משיגים שום מהות ושום ענין, במה שאנו לומדים דרכי הספירות והפרצופים, למה נייגע ללמוד ולעיין, לייחד ולקשר ולצרף סודי ורזי התפילין, וחג ושבת, וטעם כל המצות, ולימוד הזוהר ובפרט באידרות וכן בלימוד עץ החיים, בעיבור זעיר ונוקבא.

השמה אחי, וחסו על נפשך, שלא תתפוס חלילה אידך תפיסה, או איזה משל, או איזה דמיון, אפילו בדרך עבודה, כי כל אלו הדמיונות שבודה אדם הם קרוב למינות, אם לא בעל רוח הקודש אמת, כמרן **הבעש"ט**, שקבל מאליהו ומאחיהו השלני רבו המובהק, אבל לא תמצא דמיונות ומשלים בדרכיו, אלא יחודים ואהבה ומסירות נפש, והמתקות דינים, ובדרכיו נלך ונתאבק בעפר רגליו, יזכינו השם להיות עפר תחת כפות רגליו.

אבל העיקר, תדע אחי, שעיקר לימוד זה שנתגלה בזמן הזה בכל כן בהירות ואור והתפשטות, הוא מחמת שחרע גובר מאוד, וכנסת ישראל נופלת, ובלמוד זה נזדכך הנפש.

ובאמת בעת לימוד הסודות, ובפרט ספר הזוהר והתיקונים מאיר הנפש, ועיי' לימוד וידיעות כוונת המצות, מעורר בשרשים עליונים, ובהתעוררות התחתונים יתעוררו עליונים, ויאירו למטה בעילוי רב אור גדול, כגון מצות סוכה ותפילין. בלמוד הטעמים והאורות.

ובעת שאתה עושה המצוה, אתה מכוין בהכנה ובאימה, לעורר למעלה המקיפין והמוחין אע"פ שאין אתה יודע שום מהות, לא במקיפין ולא במוחין, ולא בשום דבר, אלא שיהי ככהמה האוכלת עשב, אעפ"י בידעתך אתה מעורר את מציאותם, אף שאינך יודע מהותם נמשך אליך אור גדול, ואתה עובד את השם בשמחה ובטוב לבב ממש מרוב כל, בגודל אור המאיר אליך, ובפרט בעת לימוד ספר הזוהר, שממש השכינה שורה עליך, והקב"ה מאיר עליך אור וחיות, ובלבד שתהיה לך הכנעה אמת.

ועוד שתזכר עיי' לימוד זה להיות עפר ואפר, ולסבול יסורים וחרופין ודישות עקב, שתהיה בעיניך כאסקופה התחתונה, שהכל דשין עליך, והשם יתברך יעזור לך בהרחבות המוחין של הקדושה ובנועם זיו השכינה, שלא תרגיש מכל אלה שום הרגש כלל וכלל, אלא הרחבות הדעת והמוחין משמחת נועם זיו אור שכיתו שישרה עליך, ותהיה עייל ונפיקי עייל בתליטר תרעין עלאין, ולית דימחא בידך.

ובלבד [שתלמוד] בקדושה ובעונה ובשמחה, משום דתמן שאלתא שאיל לנא (וזהר ח"ג רצא), וחכמה בעיין מיני, כי למעלה עיקר התעסקות [הוא] ברזין עליונים ובסודות הספירות, ובטעמי המצות על פי רזין עלאין, כמבואר בזוהר שלח. ואתה אם תלך בלא ידיעה תהיה כאלם, ויאמרו לך צאי לך, כמבואר בזוהר חדש (שה"ש פ"ו).

כי העיקר הלימוד לתקן הנשמה, להאירה באור החיים כל אחד לפי דרכו, להיות עייל ונפיק לעמוד במרירות הניסיונות, ולקבל באהבה ובחיבה כל העובר עליו באמת ובאמת.

'נתיב מצותיך' נתיב היחוד א, ד

אין שם דמיון ולא שום תפיסה במחשבה

כי כמו שאין סוף יתעלה ויתרומם ידוע לנו מציאותו שיש מצוי ראשון יתעלה ויתרומם זכרו ולא מהותו באין פנים, כך בכל דרכי הספירות הנעלמות עתיק ואריך אבא ואמא זו"ני וכל הפרצופין והזווגים והיחודים עיבור ויניקה ומוחין, הכל ידוע לנו מציאותן שיש מציאות ספירות קדושות, אבל לא מהותן באין פנים, ולענין ידיעות מהותן אנחנו דומה ממש לבהמה וחיה שנעלם מאתנו, ואין שם דמיון ולא שום תפיסה במחשבה, מכל שכן במחשבה הגשמית שלנו.

'היכל הברכה' שמות דף קד :

לא תצייר בדעתך שום ציור והשגה חלילה

אתם אחיי תדעו, כלל גדול בעניני אלהותו יתברך הנעלם מכל חי, שכל מה שתמצא ותשיג בסתרי המרכבה, תדע באמונה שלימה כמו שבאמת לא יושג לשום נברא, אלא לידע שיש שם אלה מצוי בעולם הממציא כל המציאות, כהדין קמצא דלבושיה מניה וביה (ע"ה שער הכללים פ"א), וכח הפועל בנפעל, אבל לא יושג מהותו באין פנים. כן בכל דרכי הספירות לא תשיג בדעתך אלא שיש מציאות ספירות הקדושות אשר על ידם מנהיג האין סוף ב"ה את כל העולמות, אבל חלילה לא תצייר בדעתך שום ציור והשגה חלילה, כי מה ידעת מה פשפשת מה חקרת, כולא סתים כקדמיתא.

ואם יפתוך היצר לך לייגע עצמך במושכלות ובסודות התורה אחר שתכלית הידיעה [הוא] שלא נדע, אל תאמר כך בני, ש[הר"ן] הוא מצוה מן התורה, כמבואר בזוהר ובדברי רבינו הרמב"ם ובדברי רבינו בחיי, שמצוה לחקור בגדולת הבורא ובמדותיו, וזהו מצות עשה לידע בדרך פרט וידעתם כי אני ה' אלהיכם.

ואין הכוונה חלילה לחקור, כדרך שחקרו קרואי שאול בדרך הפלסופיא, אוררים הרשעים שהלכו בדרך המות דרכי שאול, אלא הכוונה לחקור וללמוד בספר הזוהר הקדוש ובכתבי מרן **האריז"ל**, ובדברי מרן **הבעש"ט**, ובכתבי **הרמ"ק**.

'אוצר החיים' במדבר דף לא :

לעשות נחת רוח לאלהי ישראל

הכלל יהיה בעיניך, כשתלמוד יהיה למודרך לעשות נחת רוח לאלהי ישראל, ולהמשיך הארה בנפשך ולבער הקוצים מן הכרם. וחלילה חלילה שתצייר בנפשך איזה השגה בענינים כאלה, כי טפה סרוחה ליחה מוסרחת גויה עניה היאך ישיג בענינים כאלו, ואם מהות נפשך אינך משיג היאך תשיג בזה, אלא תאמין באמונה שלימה מוחלטת לידע שיש אלוה בורא ויוצר כל, המשגיח על כל פרטי פרטים, ואנו יודעין מציאותו אבל לא מהותו חלילה, כך בכל דרכי הספירות אנו יודעין מציאותן ולא מהותן חלילה, ואל תהיה ממושלי משלים כי כל אלו הדרכים מסוכנים.

'אוצר החיים' במדבר דף קו :

בכל דרכי הספירות לא תשיג מהותן כלל

דע אחי אוהבי שמו, שבכל דרכי הספירות לא תשיג מהותן כלל, כמו שהזהיר מרן בכת"י (וזהר הקדוש ק"א). ונדפס בריש הע"ה) על האומרים ומחשבים שיש גוונים באצילות, ויש מראות עבר על נפשם מים הזדונים דברו דברים אשר לא כן על אדוני האדונים, כי אין שם באלהותו יתברך שום השגה

במהותו, לא מראה ולא גוון, רואה ואינו נראה, המתגאה על כל גאים ומשגיח על כל תנועה, ומציאתו יתברך מלא כל העולם.

'זוהר ח"י' ח"ד דף כג :

עיקר הלימוד שתשיג אהבה ויראה

כבר הקדמתי לך, שעיקר למוך בחכמה המתוקה הזאת, שתשיג אהבה ויראה וקדושה והארה נפלאה בנפשך, והכנעה ושפלות הרוח, ולא שתהיה חוקר או מקובל, אלא שתזכר לייחד קב"ה בכל תנועה, ולהגביר אור הנפש המשכלת על נפש החומריות.

ותשפיל ותכניע בלב אמת, ובלב שמח ובלב טהור, כל מדות רעות ותאות רעות, ותמיד יהיה בלבך קבוע, שאלופו של עולם הוא בכל תנועה ותנועה, ובוה תיסבול הכל, 'אלופינו מסובלים' (תהלים קמד יד). 'נתיב מצותיך' נתיב התורה א לב

להאיר על נפשו אור צח ומצוחצח

וכן כתבי מרן האריז"ל, לא יהיה למוך בהם שיהיה חוקר ומקובל, אלא להאיר על נפשו אור צח ומצוחצח, אור זרוע לצדיק, להדליק נפשו המשכלת ובקדושה וטהרה, ליעול בלא כסופא לעלמא דאתי, דתמן שאלתא שאיל לנא, וחכמה בעיין מיני (יאדרא זוטא רצא).

ועיקר הלימוד לאהרה על הנפש, כמבואר ביזוהר' (האריז"ל יאדרא זוטא רצא) ואתנהירן באלין מלין [וכו'] אתנהירו בשלימותא כמה דאיצטרך. 'רבי אבא אתלחישו אנפיו כנורא' (וזהר לך לך דף טז), זהו עיקר הלימוד, המאירות עינים ומשיבות נפש.

'הקדמת המחבר' על המשינות

הדרך הלימוד של רבותינו

שמעתי **מאמנו"ר** זלה"ה מפיו הקדוש ממש, שהיה לומד כל כתבי מרן האריז"ל זלה"ה, כבהמה שאינה יודעת כלל, וכל לימודו לא היה אלא לדבק רוחו ונפשו בדבקות הקב"ה בשעת לימודו, ואם הופיע לו הקב"ה איזה הארה מוטב, ואם לאו, היה לומד ומנענע התיבות והאותיות סתם בלי שום חכמות לידע ח"ו איזה מהות או צורה חס מלהזכיר.

וכל לימודו בכתבי מרן האריז"ל זלה"ה, לא היה אלא כדי שיוכל לדבק בבורא ב"ה בעת תפלתו ועבודתו במצות ומעשים טובים, מדות טובות, שעיי"ז יוכל לזכך את נפשו ורוחו, אבל לא להיות מקובל בחכמות ח"ו. ע"כ. 'בן ביתי' תהלים ט"ח

סידורי האריז"ל

ובסידורים אלו התפללו מרן קוה"ק אור שבעת הימים מרן רבינו **ישראל בעש"ט** זלה"ה ותלמידיו הקדושים והנמשכים אחריו, וכמ"ש באמרי פנחס לרבינו **פנחס מקאריץ** זלה"ה (ח"א דף רכ"ג ס"י ס"א) וז"ל: אמר ששמע מרי יעקב שמשון בן הרב ז"ל, **הבעש"ט ראה שצריך להתפלל בכוונות** ולא מצא כוונות אחרות כי אם של האריז"ל והצריכו להתפלל עיי"פ כוונת הנ"ל, על כן אין להתפלל כי אם בנוסח האריז"ל דפוס לבוב [לרבי אשר] או בסידורו של רבי שבתאי, ולא בנוסחאות האחרות שבסידורים החדשים, עכ"ל. עיי"ש עוד מ"ש בזה שהתפללו בסידור ר' אשר ור' שבתאי ולא בסידור זאלקאוי עיי"ש. ואבותינו רבותינו הקדושים מקאמרנא זיע"א התפללו בסידור של ר' אשר ז"ל.

מכתב מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א